

financiën / nieuws

Niemand ligt serieus wakker van oordeel onrechtmatig

Staf Depla, voorzitter van de VNG-commissie die invoering van de rechtmatigheidsverantwoording adviseerde: 'een administratief gedrocht'.

✍ Hans Bekkers 📅 25 september 2024

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording zou raadsleden meer inzicht moeten geven in het gemeentelijke financieel beheer. Wat blijkt? De praktijk is juist zoveel complexer geworden, dat ze er weinig tot niets mee opschieten.

Voorzitter van de Rekenkamer Hillegom en Lisse
HLTsamen

Jurist bezwaar en beroep
JS Consultancy

Onderschrijding

Dat de doelstelling niet wordt gehaald, wordt duidelijk uit onderzoek van Exilo onder alle Nederlandse gemeenten. Uit het onderzoek blijkt dat 180 gemeenten aangeven officieel niet rechtmatig te hebben gehandeld en dat voor in totaal bijna 2,5 miljard euro. Het vaakst betreft het gevallen waarin niet wordt voldaan aan de gestelde begrotingscriteria. Dat klinkt als zeer ernstig, maar in nogal wat gevallen blijkt het te gaan om situaties die eerder positief zijn te noemen. Zo kunnen gemeenten nu als onrechtmatig worden beschouwd wanneer ze minder uitgeven of meer inkomsten hebben dan begroot. Het is met name de aangescherpte – en complexe – regelgeving die tot deze verwarrende uitkomst leidt plus het feit dat gemeenten een grote mate van vrijheid hebben eigen normen te stellen over de criteria voor begrotingsoverschrijdingen en de zogeheten verantwoordingsgrens.

Formaliteit

De conclusie van de onderzoekers is dat het begrip 'onrechtmatigheid' zijn oorspronkelijke betekenis heeft verloren, met als gevolg het ontstaan van een bepaalde mate van gelatenheid bij gemeenten. 'Als er zoveel gemeenten zijn die onrechtmatigheid rapporteren, is het niet erg dat jouw gemeente dat ook doet', stellen ze. 'Ditzelfde zien we bij gemeenteraden. Bij de behandeling van de jaarstukken wordt niet of nauwelijks gesproken over de rechtmatigheidsverantwoording (ook niet als de conclusie 'niet rechtmatig' is). We moeten daarom helaas concluderen dat rechtmatigheid steeds meer een formaliteit wordt in plaats van een kernwaarde binnen gemeenten.'

Ingewikkeld

De rechtmatigheidsverantwoording werd afgelopen jaar in het leven geroepen na een advies van een speciale commissie van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten – de commissie Depla (2014) – om gemeentelijke financiën niet alleen aan specialisten over te laten. Raadsleden en inwoners zouden beter inzicht moeten krijgen in hoe gemeenten hun geld uitgeven. In plaats van de beoogde vereenvoudiging blijkt uit het onderzoek dat de regelgeving juist ingewikkelder geworden.

Goede bedoeling

bedoeling terecht gekomen', stelt hij. Zowel de uiteenlopende interpretatie als de vrijheid om eigen normen te stellen leidt tot een verminderde vergelijkbaarheid tussen gemeenten. Dat bemoeilijkt niet alleen de controle door raadsleden maar ook het werk van accountants. Een van de randvoorwaarden die de commissie Depla had gesteld was dat de normen en scope van de rechtmatigheidsverantwoording vooraf duidelijk zouden zijn. Daar is niet aan voldaan, aldus de onderzoekers. 'De wet- en regelgeving is in 2023 en 2024 steeds verder aangescherpt, maar de wijziging van de wetgeving is nog steeds niet volledig afgerond.'

Evaluatie

Het onderzoek laat zien dat de discussie over rechtmatigheid wel vaker op de agenda van gemeenteraden staat, maar dat een echt gesprek uitblijft. Te vaak gaat het volgens de onderzoekers over technische details en een daadwerkelijke discussie over de financiële rechtmatigheid komt nog onvoldoende op gang. Zij pleiten mede daarom voor een snelle evaluatie van het instrument.

Deel dit artikel

Hans Bekkers
Eindredacteur

Hans Bekkers is redacteur en coördinator van het magazine. Zijn specialisme is overheidsfinanciën.

[Bekijk alles van Hans Bekkers →](#)

Vacatures

Interim Directeur
JS Consultancy

Teammanager Realisatie en Beheer
Gemeente Oirschot via Geerts & Partners

Teamleider Vergunningen Milieu
Omgevingsdienst West-Holland

Privacy officer
Gemeente Altena

Projectleider Bezuinigingen
JS Consultancy

[Bekijk alle vacatures →](#)

Het belangrijkste overheidsnieuws van de dag

Schrijf je in voor de Binnenlands Bestuur
nieuwsbrief

[aanmelden](#)

Lees meer

financiën

Gemeenten moeten meloen van 400 miljoen nadeel slikken

Uitermark erkent dat het CPB de inflatie jaren te laag inschatte, maar gooit het erop dat...

financiën

Kabinet schrapt toch niet alle specifieke uitkeringen

Specifieke uitkeringen blijven bestaan, zo melden de fondsbeheerders van...

financiën

Miljoenennota, begrotingen en bijbehorende stukken

Hieronder vindt u de Miljoenennota 2025, de Rijksbegroting 2025 en...

financiën

Te lage inschatting inflatie kost arme gemeenten meest

Rotterdam, Kerkrade en Leeuwarden missen per inwonerdertig euro of meer.

← →

Plaats als eerste een reactie

U moet ingelogd zijn om een reactie te kunnen plaatsen.

Meer Binnenlands Bestuur

[vacatures](#)
[events](#)
[whitepapers](#)
[abbonementen](#)
[online magazine](#)
[personalia](#)
[dossiers](#)

Service & Contact

[klantenservice](#)
[colofon](#)
[ingezonden stukken](#)
[nieuwsbrieven](#)
[adverteren](#)
[vacature plaatsen](#)
[algemene voorwaarden](#)
[privacy statement](#)

Volg ons

[Alle social media →](#)